

Л. Б. Сирота

Лужницький Григір

ЛУЖНИЦЬКИЙ Григір (Григорій-Микола) Леонідович (псевд.: Меріям, Богуслав Полянич, Павло Корнич, Семен Ордівський, Мар-н, Марусин, Нікі Греґор, Л. Нигрицький, Р. Жданич, Р. Сенечільський та ін.; 27. 08. 1903, Львів, за ін. даними – с. Сороцьке, нині Теремовлян. р-ну Терноп. обл. – 03. 03. 1990, м. Циннемінсон, шт. Нью-Джерсі, США) – письменник, літературознавець, театрознавець, перекладач, громадсько-культурний діяч. Син [Л. Лужницького](#). Дійсний член НТШ у Львові (1927) та США (1950, співзасн. філол. секції, 1952). У Львові закін. Академ. гімназію (1921), студіював слов'ян. філологію на філос. факультеті Укр. (таєм.) університету (1922–23). Від 1922 вивчав слов'ян. культуру в Університеті м. Грац (Австрія), 1923 – у Празі, де у Карловому університеті підготував доктор. дис. «Розвій української лірики 19 ст.». 1926 отримав наук. ступ. д-ра філософії. 1946 у м. Грац захистив габілітац. працю «Die Entstehung des ukrainischen Theatres» («Розвиток українського театру»). 1921 заснував Марій. дружину у Львові. 1922–39 – чл.-засн. Товариства укр. катол. письменників «Логос», чл. однойм. видавництва і видавець перекладів зі світ. реліг. літ-ри під назвою «Бібліотека Меріяма». Член Товариства письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові, літ. об'єдн. «МУР». Від 1921 перекладав п'єси для театру товариства «Руська бесіда» (від 1916 – «Українська бесіда»). Співроб. ж. «Національна думка», співред. ж. «Студентський вістник», «Поступ». Перші поезії надрукував 1920 у ж. «Поступ», «Наше життя». Згодом вірші, статті, рец. публікував у ж. «ЛНВ», «Новий час». 1926 виступав на міжнар. конгресі у Празі проти переслідувань польс. владою українців-греко-католиків, за що йому тимчасово заборонили приїжджати до Львова. 1927 повернувся до Львова. Ред. ж. «Поступ» (1927–31). До 1939 – співред. г. «Новий час» (автор бл. 500 статей реліг. та мист. змісту), вів рубрику в г. «Наші дні». Ред. серій

«Українська бібліотека», «Аматорський театр» у видавництві «Українська преса» І. Тиктора (до 1939). У 1936–38 – літ. консультант і співдир. театру «Заграва». 1933 інсценізував повість Б. Лепкого «Мотря» (співавтор); 1936 – твір Є. Гребінки «Чайковський» («Січовий суд», для Укр. нар. театру ім. І. Тобілевича); 1936 – Г. Сенкевича «Quo vadis?» («Камо грядеши?»); 1937 – «Слово про Ігорів похід» (для театру «Заграва»). 1939–41 – літ. консультант Львів. укр. драм. театру ім. Лесі Українки, викл. української мови у колиш. євр. гімназії (нині школа № 52). У 1940–41 – молодший науковий співробітник Відділу сусп. наук АН УРСР у Львові; водночас – викладач Львів. університету, асист. *К. Студинського*. Під час нім. окупації – викладач історії театру в школі при Укр. театрі Львова (від липня 1941 до 1944), літ. кер. цього театру, кер. Літ.-мист. клубу. Голова Львів. організації СПУ (1942–44). Виїхав до Австрії. 1946–49 – асист., д-р габілітов. Університету ім. Карла-Франца (м. Грац); дописував до часописів «Die Furche», «Blick nach Osten». 1949 переїхав до м. Філадельфія (шт. Пенсильванія, США). 1952–69 очолював філол. секцію НТШ за межами України, чл. Вільної АН і мистецтв Чехословаччини. Від 1950 – у г. «Америка»: 1959–63 – співред., ред. У Пенсильван. університеті (м. Філадельфія): 1959–65 – проф.-гість історії укр. літ-ри, у 1960-х рр. – організатор і викл. Нар. університету при ньому, продекан факультету літ-ри Нью-Йорк. філії Укр. тех.-госп. інституту. В Укр. катол. університеті (Рим) викладав укр. літературу. Викл. мист. студії у Філадельфії (кер. П. Мегик), засн. і голова Асоц. укр. катол. преси (1952). Домисел Л. в істор.-худож. повістях виявляється у посиленні окремих рис характеру істор. персонажів; найчастіше звертався до часів козаччини, визв. змагань; у поезії розвивав мотиви символізму. Видав зб. віршів «Вечірні смутки. Настрої» (1924), зб. нарисів «Чорний сніг» (1928; обидві – Прага; Львів), кн. «Марево війни. Думки з приводу повісті В. Є. Жарковецького “Рік 1974”» (Л., 1928); ревію «1+1=3» (спільно з *Ю. Шкрумеляком* для театру «Цвіркун», Львів, 1931); кримін. (шпигун.) повісті «Перша ніч», «Товариші усміху» (обидві – 1929), «Кімната з одним входом» (1930), «Годинник з надбитим склом» (1931), «Гальо!.. Гальо!.. Напад на банк!» (1935), «Стріл уночі» (1936), «Чорна ігуменя» (1939; усі – Львів), «0-313» (1950; про Європу після 2-ї світової війни), «Генерал W» (1951; про наступ тоталітар. режимів комунізму і нацизму), «Вершники смерти» (1957; з часів І. Виговського; усі – Філадельфія), «Замок янгола смерти» (1963; про К. Розумовського та Г. Орлика), «Сім золотих чаш» (1969; про добу І. Мазепи; обидві – Торонто), «Дванадцять листів о. Андрея Шептицького до матері» (Філадельфія, 1982; англомов. перекл. – Філадельфія, 1983); лібрето муз. комедії «Жабуриння», п'єси «Подружжя в двох мешканнях» (обидві – Львів; Станіславів, 1932); істор. драми «Ой Морозе, Морозенку!» (1933), «Дума про Нечая» (1936), «Лицарі ночі» (1937; усі – Львів), «Ой зійшла зоря над Почаєвом» (Л.; Коломия, 1938), «Великий льох» (Л., 1942), «Гетьман Мазепа» (Філадельфія, 1959); комедії «Акорди» (1935), «Муравлі» (1937; обидві – Львів). Переклав з англ. мови комедію «Ідеальний чоловік» О. Вайлда (1922), зб. «Червона смерть і інші оповідання» Е. По ([1930]; обидві – Львів). Відновив жанри реліг. лірики, драми, вистави. Істор.-реліг. п'єси Л. «Голгофа» (Жовква, 1937), «Посол до Бога» (поставлено 1935; Зальцбург, 1949), «Ой зійшла зоря над Почаєвом» (поставлено

1938; Філадельфія, 1951) в інтерпретації В. Блавацького зумовили створення укр. «монум. театру». Окремі повісті Л. перекладено хорват. мовою. Наукові дослідження: становлення і розвиток нац. драматургії та діяльність театру в Галичині, зарубіжна драматургія. Автор кн. «Нарис сучасної галицької поезії» (Л., 1925), підручника «Християнсько-католицька етика» (Жовква, 1927), істор.-теол. розвідки «Українська церква між Сходом і Заходом» (Філадельфія, 1954), кн. «Історія українського театру» (Нью-Йорк; Париж, 1961), корот. нарис укр. літ-ри від Відродження до романтизму «Ukrainian Literature within the Framework of World Literature» («Українська література в контексті світової літератури», Нью-Йорк, 1961). Писав крит. огляди укр. поезії та драматургії, розвідки про творчість І. Франка («Іван Франко про завдання і цілі театру» // «Київ», Філадельфія, 1956, ч. 4; «Театрально-соціологічні елементи в драматичній творчості Івана Франка» // «Записки НТШ», 1957, т. 27), Лесі Українки, П. Тичини, Б. Шоу, Дж. Голсуорсі, А. Міцкевича; статті з історії укр. Церкви; рец. на вистави укр. і польс. театрів у Львові, на твори С. Семчука, О. Бабія, М. Філянського. В Івано-Франківську 1998 видано його «Вибране: історичні драми, наукові праці», 2004 у Львові – двотом. зб. «Український театр. Т. 1. Наукові праці. Т. 2. Статті, рецензії».

Рекомендована література

1. Збірник праць і матеріалів на пошану Григорія Лужницького (1903–1990) // Зап. НТШ: Пр. філол. секції. Л.; Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1996. Т. 212;
2. Рудницький Л. Драматургія Григора Лужницького // Лужницький Г. Посол до Бога. Ів.-Ф., 1996;
3. Вівчарик Н. Особливості поетичної творчості Григора Лужницького // Галичина. 2003. № 9;
4. Українська діаспора: літ. постаті, твори, біобібліогр. відомості. Д., 2012.

Бібліографічний опис:

Лужницький Григор / Л. Б. Сирота // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-59059>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).